

AÐALSKIPULAG GRÍMSNES- OG GRAFNINGSHREPPS 2020-2032

Breyting aðalskipulags

Skipulagslýsing fyrir nýja göngu- og hjólreiðastíga

22.08.2025

UPPLÝSINGAR

SKJALALYKILL	HÖFUNDUR
113111-LYS-001-V01	IS
	RÝNT
	BRE, ÁJ

EFNISYFIRLIT

1	INNGANGUR	4
1.1	Skipulagslýsing	4
2	FORSENDUR	4
2.1	Undirbúningsvinna sveitarfélagsins	4
2.2	Staðhættir	5
2.3	Stefna í Aðalskipulagi Grímsnes- og Grafningshrepps 2020-2032	5
2.4	Heilsueflandi samfélag	6
2.5	Loftslagsstefna Grímsnes- og Grafningshrepps 2024-2030	7
2.6	Landsskipulagsstefna 2024-2036	7
3	AÐALSKIPULAGSBREYTING	7
4	UMHVERFISMATSSKÝRSLA	7
5	SKIPULAGSFERLI, KYNNING OG SAMRÁÐ	8

1 INNGANGUR

Sett er fram skipulagslýsing fyrir breytingu á Aðalskipulagi Grímsnes- og Grafningshrepps 2020-2032. Sveitarfélagið vill hefja vinnu við gerð göngu- og hjólastíga meðfram helstu vegum í sveitarfélaginu og hefur stýrihópur skoðað og forgangsraðað hugsanlegri gerð þeirra. Kynning skipulagslýsingar er næsta skref í þeirri vinnu og upphafið að samráði við landeigendur, Vegagerðina, veitufyrirtæki o.fl.

Markmiðið er að bæta möguleika á vistvænum samgöngum, öryggi vegfarenda og heilsu íbúa og gesta, samhliða uppbyggingu ferðaþjónustu og annarrar þjónustu í sveitarfélaginu.

Eins og ástandið er í dag hika margir við að hjóla á milli staða í uppsveitunum þar sem eina leiðin er að hjóla með umferðinni, en með mikilli fjölgun ferðamanna hefur umferð aukist mikið.

1.1 Skipulagslýsing

Skipulagslýsingin er sett fram í samræmi við 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 og unnin í samræmi við grein 4.2. í Skipulagsreglugerð nr. 90/2013, með síðari breytingum.

Með skipulagslýsingu er íbúum og öðrum hagsmunaaðilum gefinn kostur á að koma með ábendingar og athugasemdir sem snúa að stefnu aðalskipulagsbreytingarinnar.

2 FORSENDUR

2.1 Undirbúningsvinna sveitarfélagsins

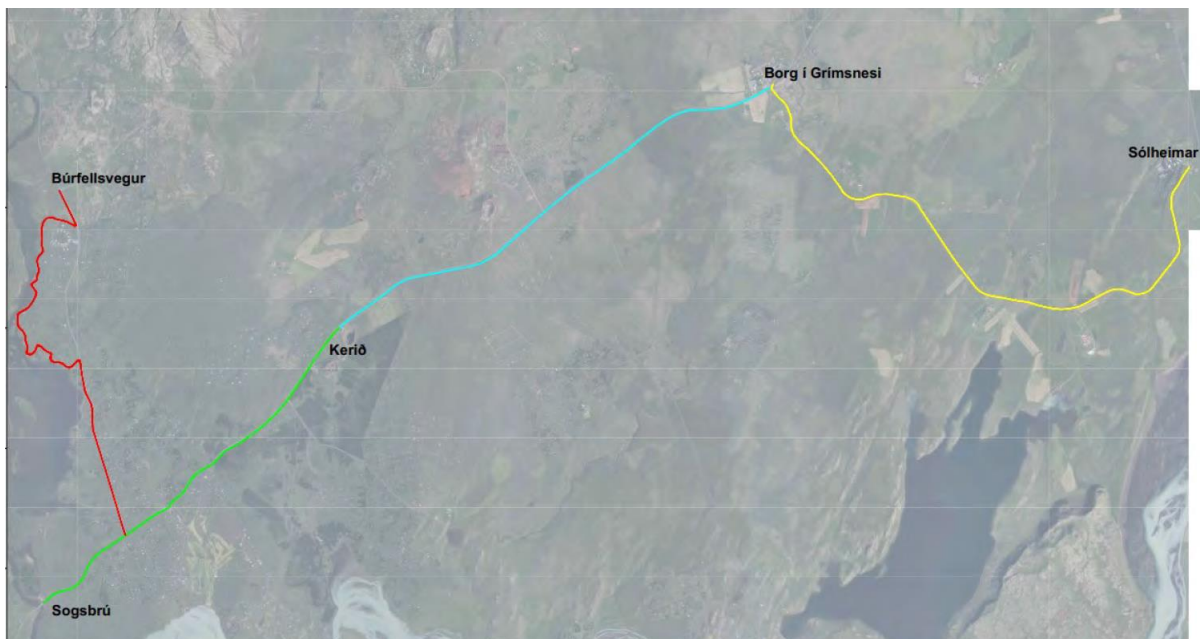
Stýrihópur sveitarfélagsins um göngu- og hjólastíga setti fram hugmyndir um helstu leiðir og forgangs-röðun við gerð þeirra. Við val stýrihópsins á leiðum var horft til umferðarpunga, slysatíðni, þjónustu-staða, áningarstaða og fjölda íbúða/frístundalóða í nágrenninu og mögulegar tengingar við nærliggj-andi sveitarfélög.

Lagt er til að farið verði í uppbyggingu stíga í eftirfarandi röð:

- Borg – Búrfellsvegur
- Búrfellsvegur – Kerið
- Kerið – Öndverðarnes
- Öndverðarnes – Þrastarlundur
- Þingvallavegur

Til lengri tíma litið felast mikil tækifæri í því að tengja göngu- og hjólaleiðir Grímsnes- og Grafnings-hrepps við nærliggjandi sveitir. Slík tenging myndi efla svæðisbundna samvinnu, styðja við vistvænar samgöngur, lýðheilsu og ferðaþjónustu, og auka heildarnotagildi stígakerfisins fyrir bæði íbúa og gesti.

Framtíðarsýnin er að skapa tengingar innan byggðar, útivistarsvæða og þjónustukjarna í sveitum Suðurlands í samvinnu við önnur sveitarfélög.

MYND 1. Drög að mögulegum göngu- og hjólaleiðum skv. mynd úr minnisblaði um valkosta- og kostnaðargreiningu leiðanna. Eftir er að útfæra leiðirnar í samráði við landeigendur, Vegagerðina, o.fl. hagsmunaaðila.

2.2 Staðhættir

Nákvæm lega leiðanna liggur ekki fyrir en fyrirhugað er að þeir verði að jafnaði innan eða nálægt veghelgunarsvæði núverandi vega. Við staðsetningu og útfærslu leiðanna verður haft samráð við landeigendur, Vegagerðina, veitufyrirtæki vegna lagna, og eftir atvikum fleiri aðila. Einnig verður lega göngu- og hjólaleiða skoðuð m.t.t. legu reiðleiða en leitast verður við að leiðirnar liggi ekki nálægt hvor annarri.

Gert er ráð fyrir að göngu- og hjólaleiðir liggi um svæði sem þegar hefur verið raskað með vegum og veitum. Því er ekki búist við að þar sé að finna sérstæðar vistgerðir eða náttúruminjar. Þá eru ekki taldar líkur á að minjar finnist á svæðinu. Ef fram koma áður óþekktar fornleifar á framkvæmdatíma, sbr. 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012, verður þegar haft samband við Minjastofnun Íslands og framkvæmd stöðvuð uns fengin er ákvörðun Minjastofnunar um hvort halda megi áfram og með hvaða skilmálum.

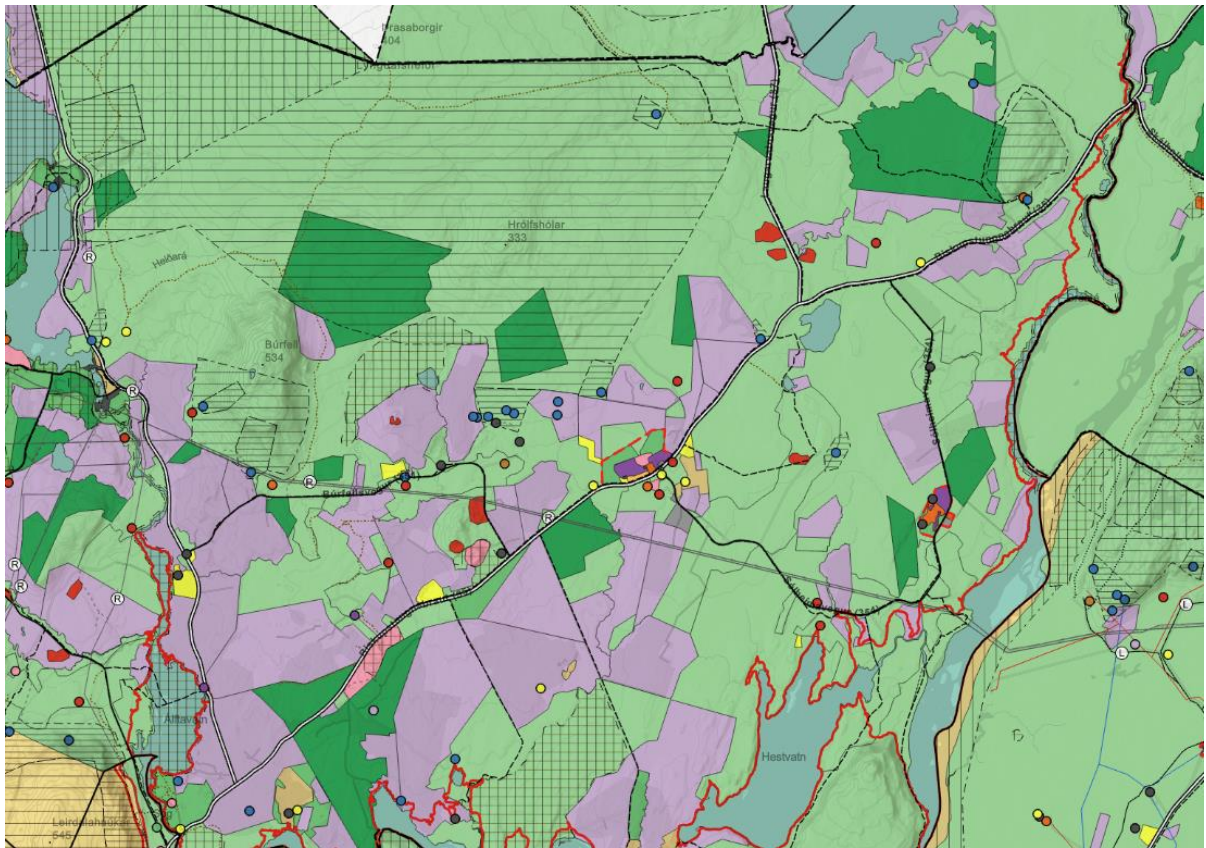
2.3 Stefna í Aðalskipulagi Grímsnes- og Grafningshrepps 2020-2032

Í kafla 5 er sett fram stefna sem tengist göngu- og reiðhjólaleiðum og vistvænum ferðamáta:

- Að stuðla að loftlagsvænum samgöngum, breyttum ferðavenjum íbúa og vistvænum ferðamáta, t.a.m. með göngu- og reiðhjólástígum í dreifbýlinu.
- Að auka hlutdeild gangandi og hjólandi vegfarenda.
- Við uppbyggingu og endurbætur á vegum verði gert ráð fyrir breiðri vegöxl fyrir reiðhjólaumferð.
- Að gott og greiðfært grunnkerfi verði fyrir gangandi og hjólandi sem tengir saman þéttbýli og dreifbýli.

- Að fjölgað verði gönguleiðum sem nýtast til atvinnusóknar jafnt og til útivistar.
- Að reiðhjólaleiðir verði aðskildar frá megin vegum eftir því sem hægt er. Leiðir vera útfærðar í samvinnu við landeigendur, almenning og ferðapjónustuaðila.

Breytt aðalskipulag með fjölgun leiða og nákvæmari útfærslu styður við ofangreinda stefnu í gildandi skipulagi.

MYND 2. Aðalskipulag Grímsnes- og Grafningshrepps. Göngu- og hjólréiðaleiðir eru áætlaðar með Biskupstungnavegi og Þingvallavegi.

2.4 Heilsueflandi samfélag

Grímsnes- og Grafningshreppur er heilsueflandi samfélag. Einn liður í því er umhverfi sem styður við og hvetur til hreyfingar til að efla almenna heilsu fólks. Hreyfing eflir ekki einungis líkamlega heilsu heldur einnig andlega heilsu. Hreyfing er mjög mikilvægt bæði þegar kemur að heilsu og velsæld.

Með því að leggja göngu- og hjólastíga auðveldar sveitarfélagið fólki að velja það að nota virkan ferðamáta til að ferðast á milli staða og býr til aðstæður til að stunda hreyfingu. Rannsóknir hafa sýnt fram á að betri aðstaða hvetur til hreyfingar.

2.5 Loftslagsstefna Grímsnes- og Grafningshrepps 2024-2030

Í [loftslagsstefnunni](#) kemur fram að sveitarfélagið stefni að því að bæta möguleika fólks til að nýta virka ferðamáta á borð við hjólréiðar og göngu. Bæði innan sveitarfélagsins og milli þéttbýliskjarna þess. Þetta verður gert með því að bæta umferðarmannvirki og fjölga göngu- og hjólastígum.

2.6 Landsskipulagsstefna 2024-2036

Í Landsskipulagsstefnu er lögð rík áhersla á vistvænan ferðamáta, þar á meðal göngu og hjólréiðar og uppbyggingu leiða. Þetta kemur m.a. fram í stefnu um að bæta möguleika fólks til að nýta virka ferðamáta á borð við hjólréiðar og göngu, bæði í dreifbýli og þéttbýli. Og að skipulag dreifbýlis skal tryggja jafnvægi milli ólíkra ferðamáta og skapa skilyrði fyrir samtengt kerfi samgangna með áherslu á virkan ferðamáta (göngu, hjólréiðar, reiðleiðir). Útivistarleiðir skulu eftir því sem kostur er aðskildar frá megin vegum.

Breytt aðalskipulag er í samræmi við þessi ákvæði í landsskipulagsstefnu.

3 AÐALSKIPULAGSBREYTING

Gerð verður breyting á greinargerð og skipulagsuppdráttum. Bætt verður inn göngu- og reiðhjólástígum og settir skilmálar fyrir þá.

4 UMHVERFISMATSSKÝRSLA

Líkleg áhrif af stefnu aðalskipulagsbreytingarinnar verða metin skv. lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Markmið laganna er sjálfbær þróun, heilnæmt umhverfi og umhverfisvernd sem vinna skal að með umhverfismati framkvæmda og áætlana sem eru líklegar til að hafa umtalsverð umhverfisáhrif. Skoðuð verða áhrif á þá umhverfisþætti sem tilgreindir eru í töflu hér fyrir neðan. Eftir atvikum verða bornir saman mismunandi valkostir.

TAFLA 1. Umhverfisþættir, viðmið og matsspurningar.

UMHVERFISÞÁTTUR	UMHVERFISVIÐMIÐ	MATSSPURNINGAR
Landslag og ásýnd	Aðalskipulag. Landnotkun stuðli að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi.	Hefur stefnan áhrif á náttúrulegt landslag og ásýnd?
Vatn	Lög um stjórn vatnamála nr. 36/2011. Vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa þar sem þess er þörf til að vatn njóti heildstæðrar verndar.	Hefur stefnan áhrif á vatn eða grunnvatn?
Loft	Aðalskipulag - Að stuðla að loftlagsvænum samgöngum, breyttum ferðavenjum íbúa og vistvænum ferðamáta, t.a.m. með göngu- og reiðhjólástígum í dreifbýlinu. - Að auka hlutdeild gangandi og hjólandi vegfarenda. Loftslagsstefna	Hefur stefnan áhrif á vistvænan ferðamáta og losun gróðurhúsalofttegunda?

UMHVERFISÞÁTTUR	UMHVERFISVIÐMIÐ	MATSSPURNINGAR
	- Bæta skal möguleika fólks til að nýta virka ferðamáta á borð við hjólréiðar og göngu. Landsskipulagsstefna - Lögð er rík áhersla á vistvænan ferðamáta, þar á meðal göngu og hjólréiðar og uppbyggingu leiða.	
Samfélag Útivist og lýðheilsa. Fjölbreyttur ferðamáti.	Aðalskipulag - Að stuðla að loftlagsvænum samgöngum, breyttum ferðavenjum íbúa og vistvænum ferðamáta, t.a.m. með göngu- og reiðhjólástígum í dreifbýlinu. - Að auka hlutdeild gangandi og hjólandi vegfarenda. Heilsuefandi samfélag - Umhverfi sem styður við og hvetur til hreyfingar til að efla almenna heilsu fólks.	Stuðlar stefnan að meiri útivist og betri lýðheilsu? Ýtir stefnan undir fjölbreyttan ferðamáta?

5 SKIPULAGSFERLI, KYNNING OG SAMRÁÐ

Með kynningu skipulagslýsingar er umsagnaraðilum, hagsmunaaðilum og almenningi gefinn kostur á að leggja fram sjónarmið og ábendingar sem að gagni gætu komið við mótun breytingarinnar og gerð aðalskipulags.

Skipulagslýsingin verður kynnt með auglýsingu í blöðum/dreifiritum og í skipulagsgátt Skipulagsstofnunar. Athugasemdir skulu vera skriflegar og berast í skipulagsgátt fyrir auglýstan tímafrest.

Skipulagslýsingin verður send til eftirfarandi umsagnaraðila:

- Skipulagsstofnun
- Umhverfis- og Orkustofnun
- Heilbrigðiseftirlit Suðurlands
- Minjastofnun Íslands
- Vegagerðin
- Náttúruverndarstofnun
- Rarik
- Míla
- Bláskógabyggð
- Sveitarfélagið Ölfus

Eftir atvikum verður lýsing send öðrum aðilum til umsagnar s.s. hita- og kaldvatnsveitum Grímsnes- og Grafningshrepps.

Gert er ráð fyrir að tillaga að breyttu aðalskipulagi verði kynnt og auglýst nú á haustmánuðum og tillaga að breyttu aðalskipulagi taki gildi vorið 2026.